

Структура опису перспективного педагогічного досвіду

1. Автор(и) досвіду – Кузнецова Наталя Володимирівна, Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу № 81 «Бірюсинка» Запорізької міської ради Запорізької області, вчитель-дефектолог; Остапенко Валерія Вячеславівна, Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу № 81 «Бірюсинка» Запорізької міської ради Запорізької області, вчитель-дефектолог.

2. Керівник науково-методичного забезпечення досвіду – Авдєєва Світлана Олександрівна, КЗ «ЗОШПО» ЗОР, кафедра реабілітаційної педагогіки та здорового способу життя, старший викладач, т. 067 768 56 59.

3. Назва теми досвіду: «Вплив корекційно-відновлювальної роботи на сенсомоторний розвиток дітей з порушеннями зору».

4. Базова модель досвіду:

4.1. Актуальність і перспективність досвіду:

Сенсомоторний розвиток, з одного боку, становить фундамент загального розумового розвитку дитини і в той же час має самостійне значення, так як повноцінне сприйняття є базовим для успішного оволодіння багатьма видами діяльності. В умовах зорової недостатності розвиток сенсомоторних функцій значною мірою затримується. Під впливом корекції (спеціального навчання та виховання) можна досягти успішного розвитку компенсаторних процесів, які допомагають нормалізації готовності дитини з порушеннями зору до шкільного навчання.

4.2. Теоретичні основи:

Теоретичну основу досвіду становлять наукові праці Л. С. Виготського, А. В. Запорожця, М. О. Гуревича, М.І. Озерецького, О. М. Леонтьєва, Д. Б. Ельконіна, А. Р. Лурії, М. Монтессорі про розвиток дрібної моторики і зорово-рухової координації у дітей дошкільного віку; дослідження І. П. Павлова, В. М. Бехтерева, І. М. Сеченова, М. М. Кольцова, В. А. Сухомлинського про зв'язок розвитку руки і мозку; М. І. Земцової, Л. О. Новікової, Л. І. Солнцевої, С. М. Федорова, Л. І. Плаксіної про обмеження природної соціалізації та проблеми у формуванні психічних процесів і рухової сфери в дітей з порушеннями зору; В. М. Бехтерева, Т. П. Хризман і М. І.

Звонарьової про зв'язок розвитку рухів руки з розвитком мовлення. Таким чином, можна зробити висновок, що онтогенез сенсомоторного розвитку дитини в психологічній літературі досліджений досить повно багатьма авторами. Показаний взаємозв'язок розвитку моторики і сенсорики з дозріванням відповідних зон мозку і розвитком найважливіших психічних функцій, виявлена вікова динаміка цього процесу, показано його вдосконалення в ході розвитку дитини.

У дослідженнях М.І. Земцової, І.С. Моргуліса, Т.П. Свиридюк, Є.П. Синьової, С.В. Федоренко та ін. зазначається, що діти з порушеннями зору володіють великими потенційними можливостями різностороннього розвитку. Під впливом спеціального навчання та виховання можна досягти успішного розвитку компенсаторних процесів, які допомагають нормалізації сенсомоторного розвитку дитини. Проте в практиці дошкільної освіти сенсомоторне виховання дітей з порушеннями зору здійснюється нецілеспрямовано

4.3. Новизна досвіду:

Новизна цього досвіду полягає у тому, що на основі аналізу специфіки сенсомоторного розвитку дітей дошкільного віку ми систематизували та адаптували практичний і діагностичний матеріал для дітей з порушеннями зору в системі корекційно-відновлювальної роботи.

Досвід за інноваційним потенціалом є комбінаторним.

4.4. Провідна педагогічна ідея досвіду:

Провідна ідея досвіду полягає у впровадженні в професійну корекційну діяльність педагогів ДНЗ елементів раніше відомих і сучасних методик сенсомоторного розвитку дітей, систематизації та адаптації практичного і діагностичного матеріалу для дошкільників з порушенням зору з метою формування сенсорних знань та моторної координації, активізації розумової діяльності дітей, розвитку в них самостійності, ініціативності, активності, самоконтролю, відпрацювання вміння включати в процес обстеження предметів та явищ збережені аналізатори.

5. Інформаційно-педагогічна модель досвіду:

5.1. Мета: мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці впливу корекційно-відновлювальної роботи на сенсомоторний розвиток дітей з порушеннями зору.

5.2. Завдання:

1. Вивчити стан проблеми у психолого-педагогічній, методичній літературі.
2. Уточнити сутність поняття «сенсомоторний розвиток».
3. Визначити критерії та виявити рівні сформованості сенсомоторики дітей з порушеннями зору у дошкільному навчальному закладі комбінованого типу.
4. Визначити вплив корекційно-розвиткових занять на сенсомоторний розвиток дітей з порушеннями зору.
5. Експериментально перевірити та довести ефективність впливу корекційно-відновлювальної роботи на сенсомоторний розвиток дітей з порушеннями зору.

5.3. Тривалість (період) роботи над темою досвіду: 4 (чотири) роки.

Етапи :

1. Підготовчо-організаційний (самоаналіз своєї компетенції з напрямку роботи; розробка стратегії діяльності; розробка тактики діяльності)
2. Технологічний (ознайомлення з літературою, опрацювання матеріалів періодичних видань, інтернет-сайтів; ознайомлення з досвідом колег; створення картотеки з проблемної теми; поглиблене вивчення особливостей самоосвітньої теми; складання пам'яток щодо ефективності роботи в даному напрямку)
3. Діяльнісний (модернізація та оснащення розвивального середовища; виготовлення дидактичних, корекційно-розвивальних посібників; створення, укладання або систематизація методичних розробок; участь та проведення різних форм методичної роботи; висвітлення серед батьків даного напрямку роботи та залучення сімей до співпраці)
4. Підсумковий (створення презентації результативності роботи; висвітлення власних досягнень).

6. Технологія реалізації інноваційного досвіду: Технологія досвіду полягає у втіленні таких напрямків роботи дошкільного навчального закладу:

– вивчення та аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження;

- визначення критеріїв та виявлення рівнів сформованості сенсомоторного розвитку дітей з порушеннями зору у дошкільному навчальному закладі комбінованого типу;
- визначення педагогічних умов, методів та прийомів організації сенсомоторного розвитку дітей з порушенням зору;
- розроблення методичного забезпечення сенсомоторного розвитку дітей з порушеннями зору;
- перевірка доцільності та успішності систематичного та послідовного включення в корекційно-відновлювальну роботу спеціальних ігор та вправ з розвитку моторних та сенсорних процесів у ході експерименту.

7. Результативність досвіду:

Для експериментального дослідження проведеного на базі дошкільного навчального закладу (ясел-садка) комбінованого типу №81 «Бірюсинка» Запорізької міської ради Запорізької області у групі старшого дошкільного віку компенсуючого типу (для дітей, які мають порушення зору) у період з 01.09.2018р. по 31.05.2019р. ми використовували схему М.І. Озерецького, М.О. Гуревича «Обстеження рівня сформованості моторних і сенсорних процесів у дітей».

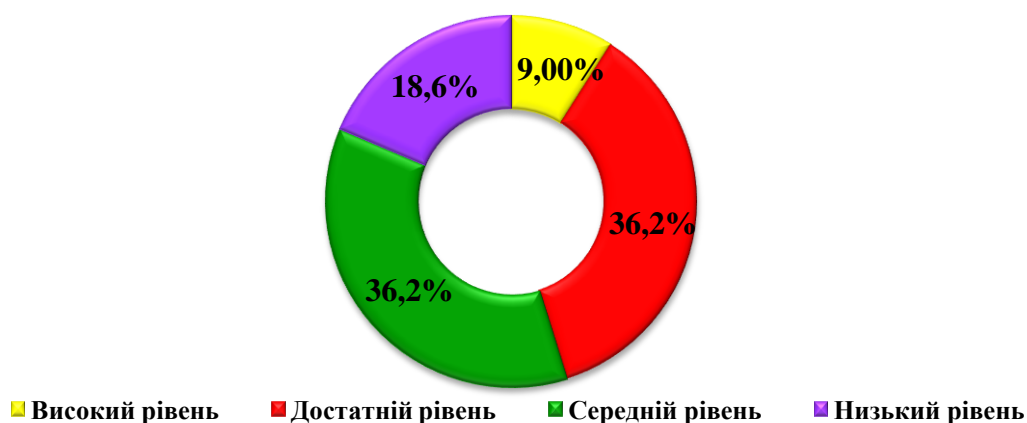
В результаті констатуючого дослідження було встановлено, що у дітей експериментальної групи недостатній рівень сформованості моторних і сенсорних процесів.

На етапі формувального експерименту ми займалися розвитком сенсорних знань та моторної координації старших дошкільників шляхом проведення корекційних занять з використанням спеціальних ігор та вправ спрямованих на розвиток моторних і сенсорних процесів.

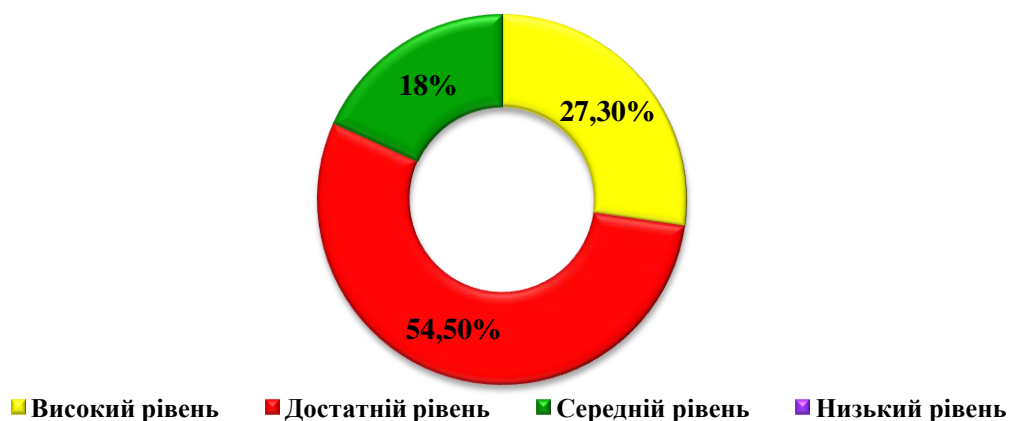
У дітей експериментальної групи значніше підвищився рівень сформованості сенсомоторики. Високий рівень збільшився на 18,3%, низький зменшився на 18,6%. Це підтверджує нашу гіпотезу, що використання спеціальних ігор та вправ спрямованих на розвиток сенсорних та моторних процесів в комплексі під час корекційних занять буде ефективним засобом розвитку сенсомоторики дітей старшого дошкільного віку з порушенням зору.

Таким чином, поставлені нами цілі і завдання були досягнуті та реалізовані. Ми вивчили теоретичний аспект проблеми і підібрали методи і прийоми, спрямовані на вивчення особливостей сенсомоторного розвитку дітей з порушенням зору; провели якісно-кількісну обробку даних, отриманих в результаті проведеного експерименту.

Відсоткове співвідношення результатів обстеження предметно-практичної діяльності (констатуючий експеримент)

Відсоткове співвідношення результатів обстеження предметно-практичної діяльності (контрольний експеримент)

Отже, висновки контрольно-діагностичного обстеження свідчать що систематичне проведення корекційно-розвиткових занять з використанням спеціальних ігор та

вправ сприяє сенсомоторному розвитку дітей з порушеннями зору, а також розвитку психічних процесів в цілому.

8. Рекомендації щодо впровадження досвіду в масову педагогічну практику:

Досвід має практичне значення і рекомендується для впровадження в практику роботи вихователів та вчителів-дефектологів (тифлопедагогів) в групах компенсуючого типу для дітей з порушеннями зору під час групових занять, індивідуальних корекційних занять, гурткової роботи, на прогулянці. Можливо використовувати у групах загального призначення, у групах з інклюзивною формою навчання під час групових занять, індивідуальних занять, гурткової роботи, на прогулянці.

9. Додатки

Посилання на веб-ресурси з матеріалами досвіду:

10. Досвід схвалено (на засіданні кафедри, центру, науково-методичної ради – дата, номер протоколу).

11. Матеріали досвіду зберігаються у дошкільному навчальному закладі (ясла-садок) комбінованого типу № 81 «Бірюсинка» Запорізької міської ради Запорізької області.